

Ileana (BĂDULESCU) ANASTASE
Universitatea Tomis Constanta
Carmen Maria BUCUR
Universitatea Tomis Constanta
Cornel GRIGORUT
OVIDIUS University of Constanta

THE PROBLEMS AND ECONOMIC REFLECTIONS OF ENTERPRISES IN ROMANIA

Case study

Keywords

Activities,
Potential,
Trends,
Branches.

JEL Classification

G00

Abstract

This study shows the problems and reflections of Romania, in the period after the aderation to EU, this being a period when all the economic activities will be tested according to their level of efficiency and productivity of work. Maintining the traditional form of organization of work, of investments of structure of the finite products may transform the country into a colony, into an exporter of raw materials and workforce in the EU. We can notice the same thing, based on our research, in the case of the Moldavian Republic: the exports and investments influence very little the economic growth. This is due to the reduced performances of Moldavian exporters, and, even more, to the uncompetitive structure on groups of products. Half of the Moldavian exports is assured by the agro-alimentary market, without noticing some obvious trends of specialization in other new branches. The cause of this trend is the weak productive potential of national agriculture and industry (Anastase.I 2010).

Aderarea României la UE este o angajare a țării într-o competiție economică cu parteneri economici profesioniști. Economia României, în noile condiții, în viziunea noastră, a devenit mult mai vulnerabilă. Prioritățile, create de UE în soluționarea unor probleme, nu întotdeauna vor putea fi fructificate (Anastase, 2011). În consecință nivelul de trai, calitatea vieții populației, cu mare probabilitate, se pot reduce. În competiția economică a țărilor din UE, România trebuie să depășească după nivelul de eficiență, productivitate a muncii, inovativitate, organizare etc, cele mai dezvoltate țări din Europa. Acest lucru este imposibil. Succesele, insuccesele economice ale întreprinderilor din România, în mare măsură, sunt determinate de discutiția managerială, de calitatea muncii personalului angajat, de structura producerii, produsului final, de originalitatea produselor, de activitățile economice, de numărul de salariați, de structura ocupației muncii, de cifra de afaceri a întreprinderilor și unităților locale, de investițiile brute, nete ale întreprinderilor etc (Anastase, 2010).

Succesul funcționării întreprinderii depinde și de posibilitățile acesteia de a suporta anumite cheltuieli pentru organizarea cercetărilor științifice, implementarea inovațiilor, întreținerea financiară și materială a structurilor experimentale (Anastase, 2011).

Pentru că, în contextul actual, IMM-urile reprezintă factorul cel mai dinamic în dezvoltarea economică și inserția socială, prin potențialul lor de competitivitate și inovare și prin capacitatea de a crea și menține locuri de muncă în societate. (Anastase, 2010)

Radiografia IMM-urilor la 1 ianuarie 2012, analizată în contextul economiei non-financiare din România, conduce la o primă remarcă importantă, aceea că din punct de vedere demografic IMM-urile active economic au avut o ușoară revenire față de anul precedent, în ceea ce privește numărul total de unități.

Analiza detaliată pune în evidență evoluții pozitive atât în structura pe clase de mărimi, cât și în distribuția pe sectoare economice și în majoritatea sub-sectoarelor din industria prelucrătoare. Analizate împreună, aceste constatări indică sustenabilitatea IMM-urilor românești și un potențial latent în fața presiunilor concurențiale pe o piață internă comună și în condiții de criză economică generalizată (Anastase, 2010).

Unul din aspectele semnificative în evaluarea potențialului de viabilitate economică îl reprezintă corelațiile dintre cifra de afaceri, numărul de salariați și productivitatea muncii. În acest context, vom examina în continuare "starea de sănătate" a IMM-urilor active economic din România, Uniunea Europeană și din Republica Moldova după valorile comparative pentru

principalii indicatori de caracterizare a potențialului economic (tabelul 1).

Numărul de 437.042 de IMM-uri active economic în 2011, conform datelor de bilanț raportate, a fost cu numai 534 unități mai mare față de anul 2010, departe de a acoperi diferența acumulată față de cele 498.200 de IMM-uri câte erau active în anul 2008, premergător crizei. Se poate spune că evoluția sectorului IMM din România se înscrie în tendințele generale din Uniunea Europeană, în ultimii ani aflați sub influența crizei economice (Anastase, 2010).

Rolul IMM-urilor continuă să fie o caracteristică a dezvoltării sectorului privat în statele membre ale UE, atât în economiile dezvoltate, cât și în cele emergente ale noilor state membre. Numărul de IMM-uri din România reprezintă 99,6% din numărul total al întreprinderilor active în economie; Acest procent majoritar al IMM-urilor în fața întreprinderilor mari este practic egal cu cel din UE. Ponderea de 65,9% a numărului de angajați din IMM-urile românești se situează foarte aproape de media înregistrată de IMM-urile din Uniunea Europeană (66,9%). IMM-urile din România contribuie la valoarea adăugată brută din economie cu un procent de 50,24%, mai redus față de valoarea medie de 58,4% din UE-27 (Anastase, 2010).

În ceea ce privește specializarea activității, segmentul întreprinderilor mici și mijlocii din România este orientat pe Servicii, fiind preponderent în sfera Serviciilor profesionale, tehnice și științifice, transporturi, IT și telecomunicații, tranzacții imobiliare, ș.a. (tabelul 2).

Specializarea IMM-urilor, evaluată în raport cu numărul de firme active în fiecare sector economic, prezintă caracteristici generale foarte asemănătoare în România comparativ cu Uniunea Europeană. Cele mai multe dintre IMM-uri își desfășoară activitatea în sfera Serviciilor, ponderea acestora în totalul activităților economice fiind în România de 39%, față de o medie de 44,2% la nivelul UE. Sectorul Comerț este unul reprezentativ pentru IMM-urile românești, care dețin o pondere de 37%, mai mare decât în cazul IMM-urilor din uniunea Europeană (30,6%). (Anastase et al, Nicolaie, 2011). Procentul IMM-urilor românești active în Industrie a fost 11% în anul 2011, ușor mai ridicat față de cel înregistrat în UE.

Deși relevant pentru activitatea IMM-urilor, sectorul Construcții și-a scăzut în ultimii ani ponderea, numărul de firme active din România reprezentând în anul 2011 numai 10%, față de nivelul mediu de 14,5% din Uniunea Europeană (Anastase, 2011).

Datele tabelului 3 indică asupra faptului că cel mai mare număr de salariați din sectorul IMM al României este angajat în Servicii și reprezintă 30,2% din total, respectiv un număr cumulat de

765.935 persoane. IMM-urile din Industrie, deși reprezintă numai 10,9% din numărul de firme, asigură 674.926 de angajați, respectiv 26,6% din total, între acestea, întreprinderile mijlocii sunt principala sursă a locurilor de muncă din industrie, cu o pondere de 52% (Bocanete, 2011).

În cazul Republicii Moldova, cei mai mulți angajați în IMM-uri se regăsesc în sectorul serviciilor (36,6%), urmând sectoarele comerț și industrie. De notat diferența vizibilă între cele două țări în ce privește angajații IMM-urilor din agricultură și construcții (Anastase, 2013).

Prezintă interes analiza, pentru cazul României și Republicii Moldova, privind ponderile cifrelor de afaceri realizate de IMM-uri pe clase de mărimi și sectoarele de activitate specifice ambelor țări (tabelul 4).

Astfel, în cazul României, IMM-urile din Comerț realizează cea mai mare cifră de afaceri din sectorul de afaceri non-financiar, respectiv mai mult de 265.390 de milioane de lei. În anul 2011, IMM-urile din Industrie au realizat a doua cifră de afaceri ca valoare absolută, având o pondere de 21,2% în total IMM-uri (Anastase, 2012).

Totuși, dimensiunile întreprinderilor în România comparativ cu cele din Uniunea Europeană, sunt mult reduse atât după cifra de afaceri, cât și după numărul angajaților. De exemplu, în județul Constanța, în perioada 2008-2011, funcționau în medie 22748 de întreprinderi cu un personal de 169014 (unei întreprinderi îi revin circa 7 angajați), cu o cifră de afaceri de 38916 mil. lei (cu cca 1,7 mil. lei per întreprindere), cu investiții brute 10%, iar cele nete – numai 7,4%. Acești indicatori ne permit să conchidem, că eficiențele fondurilor productive, a muncii sunt mult reduse, tehnologiile activităților întreprinderilor nu sunt performante. Întreprinderile din România pot fi clasificate după activitățile economice $j=1,2,\dots,16$: 1. Industria extractivă; 2. Industria prelucrătoare; 3. Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat; 4. Distribuția apei, salubritatea, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare a terenurilor; 5. Construcții; 6. Comerț cu ridicata și cu amănuntul, repararea și întreținerea autovehiculelor și motocicletelor; 7. Transport și depozitare; 8. Hoteluri și restaurante; 9. Informații și telecomunicații; 10. Tranzacții imobiliare; 11. Activități profesionale, științifice și tehnice; 12. Activități de servicii administrative și activități de serviciu suport; 13. Învățământ (organizate ca societăți comerciale (SC)); 14. Sănătate și asistență socială (SC); 15. Activități de spectacole, cultură și recreative; 16. Alte activități de servicii. (Anastase, 2012).

Structura cifrei de afaceri și a investițiilor brute ale întreprinderilor și unităților locale active din industrie, construcții, comerț și alte servicii, pe clase de mărime, după numărul de salariați, de

exemplu, în anii 2008-2011, au constituit, după cifra de afaceri: cifra de afaceri – 19,5%; salariați 10-49 persoane – 23,3%; 50-249 persoane – 18,8%; 250 persoane și peste – 38,5%; după investiții brute: 0-9 persoane – 23,0%; 10-49 persoane – 14,5%; 50-249 persoane – 23,8%; 250 persoane și peste – 38,5% (tabelul 2.5) (Anuarul statistic al județului Constanța 2009).

Numărul întreprinderilor ($i=1$), personalul ($i=2$), cifra de afaceri ($i=3$), investiții brute ($i=4$), investiții nete ($i=5$) constituie indicatori economici în jud. Constanța activitățile după nivelul de performanță pot fi grupate după 6 indicatori.)(Anuarul statistic al județului Constanța 2010) Pentru $i=1$ activitățile, începând cu cele mai frecvent întâlnite, ocupă locurile 1,2,3,..., 16, după cum urmează:

6; 5; 7; 11; 2; 8; 12; 10; 16; 9; 14; 15; 4; 13; 3; 1;
pentru $i=2$: 6, 2, 7, 5, 8, 12, 11, 4, 3, 9, 16, 1, 10, 14, 15, 13;
pentru $i=3$: 6, 2, 7, 3, 4, 1, 8, 11, 12, 9, 10, 15, 16, 14, 5, 13;
pentru $i=4$: 2, 5, 6, 7, 3, 8, 1, 10, 11, 4, 12, 9, 14, 15, 16, 13;
pentru $i=5$: 2, 7, 6, 5, 8, 1, 3, 11, 4, 10, 9, 14, 12, 15, 16, 13;
pentru $i=\text{total}$: 6, 2, 7, 5, 8, 11, 3, 4, 12, 1, 10, 9, 10, 9, 16, 14, 15, 13 (tabelul 6). Activitățile

$j=1,2,3,4,5$ țin de procese productive; $j=6,7,\dots,16$ țin de servicii. În clasificarea de mai sus observăm că activitățile $j=1$ după indicatorul $i=1$ ocupă ultimul loc (16); după $i=2$ - locul 12; după $i=3$ - locul 6; după $i=4$ - locul 7; după $i=5$ - locul 6; după $i=\text{total}$ - 10. Activitatea $j=2$ după indicatorii $i=1,2,\dots,6$ ocupă locurile 5,2,2,1,1,2. Din tabelul 5, observăm că întreprinderile din jud. Constanța preferențial sunt direcționate spre prestări de servicii și mai puțin legate de activități productive. Întreprinderile nu sunt tentate să se ocupe cu învățământul ($j=13$, locul 16), cu sănătate și asistență socială ($j=14$, locul 14), cu activități de spectacole culturale și recreative ($j=15$, locul 15), cu alte servicii ($j=16$, locul 13). Pe clase de mărimi, primele 5 întreprinderi după nivelul de performanțe cu (0-9) angajați, constituie $38,72+10,93+9,81+9,79+7,54=76,16$ (% întreprinderi per total); dispun de personal $8,52+8,32+10,03+10,68+8,17=45,72$ (% personal per total); realizează cifra de afaceri $57,46+4,56+12,89+7,16+4,15=86,22$ (% cifra de afaceri per total); efectuează investiții brute $22,36+7,24+14,8+15,59+9,45=69,4$ (% investiții brute per total) (Anexa 4). Altfel spus, la un procent de întreprinderi mici cu angajați (0-9) persoane jud. Constanța revin 0,6% din personal; 1,13% din cifra de afaceri; 0,9% din investiții brute; la un procent de personal revin 1,7% întreprinderi, 1,9% din cifra de afaceri, 1,5% din investițiile brute. Din tabelul 6 observăm că în activitățile economice (10-16) personalul este sub

numărul de 250+, respectiv, în aceste situații, sunt lipse investițiile brute (Anuarul statistic al județului Constanța 2011-2012).

Cele mai multe întreprinderi își desfășoară activitățile în comerțul cu ridicata, cu amănuntul, în reparare, întreținerea autovehiculelor, motocicletelor. Românii, în majoritatea lor, sunt ocupați sau cu comerțul, sau cu prelucrarea de materii prime. În România, în jud. Constanța, în anii 2008-2011, din 22748 de întreprinderi 8,4% (cca 1914) sunt ocupate cu activități în industriile de procesare; 8145 de întreprinderi (36%) sunt ocupate cu comerțul. Pe locurile III, IV, sunt situate întreprinderile (după numărul acestora) ce țin de construcții, transport și depozitare. Un loc mai modest în activitatea românilor îl ocupă activitățile ce țin de învățământ, ocrotirea sănătății, activități științifice, de spectacole, cultură. Întreprinderile cu un personal de 250 și peste de angajați în activitățile enumerate sunt lipsă. În baza datelor statistice, constatăm că, din numărul total al întreprinderilor după clasele de mărime, după numărul de angajați, numărul întreprinderilor, cifra de afaceri, investițiile brute, pentru clasa (0-9) constituie respectiv 17,8%, 20,32%, 14,44%, 26,46%; pentru clasa (10-49) – 33,95%, 35,86%, 21,28%, 32,87%; pentru clasa (50-249) – 46,27%, 47,48%, 40,47%, 44,34%; pentru clasa (250+) – 66,41%, 57,27%, 88,68%, 86,47%. Observăm o dependență directă între numărul angajaților și numărul întreprinderilor, cifra de afaceri, investițiile brute. Întreprinderile din România își desfășoară activitățile la propria discreție, fără a ține cont de interesele societății, a țării. În consecință, multe din actualele întreprinderi sunt vulnerabile. Structurile guvernamentale, dispunând de mai multă informație, de indicatori specifici, sunt obligate să stimuleze activitățile consumatoare de inovații, de muncă calificată. Din numărul de activități economice ale întreprinderilor din jud. Constanța să analizăm separat indicatorii economici pentru activitățile productive ($j=1;2;3;4;5$); pentru activitățile ce țin de prestări de servicii ($j=6;7;...;16$) în profilul pe clase de mărime, după numărul de salariați. În jud. Constanța, 17,81% din numărul tuturor întreprinderilor cu un personal de (0-9) persoane îl constituie întreprinderile cu destinații productive, restul (82,19%) sunt întreprinderi ce prestează diverse servicii. În activitățile acestor întreprinderi activează 20,32%; cifra de afaceri constituie 14,44%, iar investițiile brute – 26,46%, respectiv din numărul întreprinderilor, din cifra de afaceri, din investițiile totale ale acestei clase (0-9).

Întreprinderile mici, cu un personal de până la 9 angajați, desfășoară activități productive ($j=1,2,3,4,5$), neproductive (prestări servicii) – $j=6,7, ...16$. Considerând această clasă 100%, apoi 17,81% din astfel de întreprinderi sunt direcționate în activități productive, iar restul de 82,19% spre

prestări servicii. Creșterea numărului angajaților, adică clasarea întreprinderilor în următoarele clase (10-49), (50-249), (250+) sporește procentajul de ocupație a întreprinderilor cu activități productive la 33,95; 46,27; 66,41, iar restul întreprinderilor din aceste clase 66,05; 53,73; 33,59 cu prestări servicii. Considerând personalul întreprinderilor din clasele (0-9), (10-49), (50-249), (250+) câte 100% fiecare, atunci persoanele care se vor ocupa cu activități productive în profilul claselor constituie 20,32; 35,86; 47,48; 57,27%, iar restul de 79,68; 64,14; 52,52; 42,73% - cu prestări servicii. Constatăm, că în jud. Constanța, în anii 2008-2011, activitățile productive au presupus un număr relativ mai mare de angajați decât activitățile prestări servicii. Similar, în clasele examinate, se comportă și indicatorii cifrei de afaceri (produsul final): 14,44; 21,28; 40,47%; 88,63% și investițiile brute 26,46; 32,87; 44,34; 86,47% în activitățile productive, iar restul – 85,56; 78,72; 59,53; 11,37% pentru cifra de afaceri și 73,54; 67,13; 55,66, 13,53 pentru investițiile brute în activitățile de prestări servicii.

Aderarea României la UE se poate solda cu un succes economic considerabil, dacă în managementul întreprinderilor vor fi efectuate modificări considerabile, dacă vor fi actualizate formele de organizare a muncii. Principalul în această competiție economică pentru România poate fi originalitatea produselor exportate. În competiția economică cu țările din UE după criteriul eficienței, a productivității muncii, a prețului de cost a produselor exportate, România va fi depășită de majoritatea țărilor membre ale UE. Succesul poate deveni o realitate economică, dacă România va izbuti să exporte produse originale, fără omolog, să devină pe anumit segment al comerțului extern monopolist. Numai în aceste cazuri, întreprinderile din România vor putea avea activități economice de lungă durată. În caz contrar, România va deveni colonia UE, exportatoare de materii prime, de locuri de muncă; importatoare de produse finite, de inflație, de șomaj. România poate avea succes economic în UE dacă va pune accent pe dezvoltarea industrială a țării și nu pe cea agricolă. Se știe că în baza agriculturii, în exclusivitate, nici o țară nu a devenit bogată. (Buletinul Statistic de Prefuri 2013) Majoritatea țărilor membre a UE își subvenționează agricultura din contul industriei (cu excepția Greciei, care își susține agricultura din contul turismului). Dispunând de o industrie deficientă, România nu va fi în stare să-și subvenționeze agricultura cu 40%, adică la nivelul de subvenționare a agriculturii în UE. Și, din acest considerent, evaluarea dezvoltării potențialului economic al întreprinderii în condițiile post-aderării devine o problemă de primă importanță. Activitățile întreprinderilor, orientate actualmente la discreția populației cu suportul guvernului rămân mult vulnerabile. Întreprinderile din județul

Constanța orientate în cea mai mare măsură spre prestări servicii, nu pot servi suport economic pentru sfera neproductivă, pentru agricultură. În acest context, este necesar de stimulat activitățile întreprinderilor industriale. În România, activitățile de cercetări științifice în structurile private, în întreprinderile din țară sunt lipsă. Acest fapt poate doar crea probleme pentru firmele României pe perioade de lungă durată. O problemă aparte pentru întreprinderile din România o constituie lipsa mecanismelor economice de gestionare a acestora din partea guvernului (Burlacu, 2010).

Concluzii

Întreprinderile din România vor putea funcționa cu succes dacă: la baza activităților economice ale acestora va fi pusă teoria managementului. Strategic, vor fi evidențiați factorii ce determină potențialul productiv al întreprinderii, factorii cu impact pozitiv, negativ asupra potențialului productiv al întreprinderii; angajarea personalului firmei va fi efectuată după un anumit algoritm științific argumentat; vor fi bine determinate calitățile de care trebuie să dispună antreprenorul întreprinderii; vor fi stabilite criteriile de alegere de către manager a antreprizelor posibile pentru a fi preluate de către întreprindere; vor fi create teorii economice de funcționare a întreprinderii în condițiile UE, globalizării; va fi stabilit impactul pozitiv și negativ al UE asupra întreprinderii; activitățile întreprinderii vor fi analizate sistemic, utilizând metode cibernetice, metode economico-matematice, calculatorul; viabilitatea întreprinderii va fi realizată, asigurată prin implementarea inovațiilor; în bibliografia economică din România vor apărea studii cu privire la estimările potențialului de dezvoltare a întreprinderii; întreprinderile, sistemic, își vor studia clienții potențiali; întreprinderile din România trebuie să-și asume și responsabilități sociale: fiecare întreprindere își determină optim perioadele de renovare a utilajelor productive; maximum dintre activitățile întreprinderii vor fi modelate matematic; variantele de renovare, de repartiție a investițiilor firmei vor fi selectate după anumite metode științifice argumentate; vor fi bine determinate acțiunile întreprinderii în condițiile crizelor economice; întreprinderea sistemic va studia nivelul prețurilor interne, externe, dinamica acestora; vor fi cuantificate pierderile materiale, financiare ale întreprinderii în condițiile de crize economice; vor fi create premise necesare pentru asigurarea succesului economic al întreprinderii; vor fi evidențiați factorii cu impact pozitiv, negativ asupra întreprinderii "Firma viitorului"; vor fi bine determinate etapele studierii variantelor posibile de dezvoltare a întreprinderii; întreprinderea va poseda informații din laboratoarele generatoare de tehnologii, idei, produse; întreprinderea, în cazuri

necesare, își poate reorienta activitățile (Stratan & Anastase, 2011; Șavga, Șavga & Surugiu, 2012). Dat fiind faptul că, în România activitățile privind educația antreprenorială sunt fragmentate, propunem abordarea sistemică prin integrarea într-un „ecosistem” a educației antreprenoriale sub toate formele, începând cu programul obligatoriu din sistemul național de educație, continuând cu îmbunătățirea ofertei de pregătire la nivel universitar și formarea profesională continuă, prin implicarea parteneriatului între autorități publice, institute de învățământ, reprezentanți ai întreprinderilor. În "Buletinul Statistic Lunar" al Institutului Național de Statistică al României astfel de date sunt lipsă. Se recomandă întreprinderilor, pornind de la specificul lor, să elaboreze prognozele proprii ale indicilor prețurilor la nivel național conform modelului prezentat în articol.

Bibliografie

- [1] Anastase I. Capitalul străin în procesul de relansare economică. In: Economie și Sociologie, nr.1, 2010, p. 185-189.
- [2] Anastase (Bădulescu) I. Cu ce și când firma poate "cuceri" piața. In: Economie și globalizare. Conferința Științifică Internațională, ediția a III-a. Constanța: Universitatea Tomis, 2011, p. 220-223.
- [3] Anastase I. O modalitate de eficientizare a funcționarii complexului agroindustrial. In: Economie și Sociologie, nr.2, 2010, p.183-188.
- [4] Anastase (Bădulescu) I. Cu privire la estimarea indicilor reali de creștere a prețurilor producției industriale. In: Economie și globalizare. Conferința Științifică Internațională, ediția a III-a. Constanța: Universitatea Tomis, 2011, p. 224-228.
- [5] Anastase (Bădulescu) I. ș.a. Potențialul firmei: un algoritm de determinare a perioadei optime de renovare a utilajelor productive. In: Economie și Sociologie, nr.3, 2010, p.128-135.
- [6] Anastase I. Perfecționarea mecanismului de restructurare a firmei comerciale. In: Lucrări științifice, UASM, Chișinău, 2010, Vol. 25(1), -Ch.: UASM, 2010, p. 51-55.
- [7] Anastase I. Potențialul economic al firmei: un algoritm de repartiție a investițiilor între întreprinderile sale. In: Economie și Sociologie, nr.4, 2010, p.26-31.
- [8] Anastase (Bădulescu) I. Viabilitatea firmei viitorului: sporirea potențialului și anticiparea schimbărilor. In: Creșterea economică în condițiile internaționalizării. Conferința Științifico-practică Internațională. Chișinău: IEFS, 2011, p. 479-482.
- [9] Anastase (Bădulescu) I., Nicolae C. Necesitatea tratării sistemice a crizei financiare. In: Economie și Sociologie, nr.2, 2011, p.114-121.

- [10] Anastase (Bădulescu) I. Estimările potențialului de dezvoltare a întreprinderii comerciale: aspectul managementului strategic. In: Analele Institutului de Economie, Finanțe și Statistică, Chișinău: IEFS, 2011, p.71-75.
- [11] Anastase (Bădulescu) I., Bocanete P. Management strategic orientativ al organizației și resurse umane. Chișinău: Complexul editorial IEFS, 2011, 190 p.
- [12] Anastase (Bădulescu) I. Factorii cu impact asupra potențialului productiv al întreprinderii. In: Management intercultural, vol.XV, nr.1(27), 2013, p.5-14.
- [13] Anastase (Bădulescu) I. Necessary prerequisite for ensuring the economic success of the enterprise. In: "Quality – access to success" Journal, nr.125, Bucharest: RSQA, 2011, p. 201-204.
- [14] Anastase (Bădulescu) I. Republic of Moldova's Foreign Trade: Quality Specialization. In: Macro and micro trends in international relations and political sciences. International scientific conference. Iași: Lumen, 2012, p. 13-21.
- [15] Anastase (Bădulescu) I. The factors of financial crisis. In: Journal of International Scientific Publications: Economy & Business, Volume 6, Part 4, 2012, p.255-261.
- [16] Anuarul statistic al județului Constanța, Institutul Național de Statistică, 2009. <http://www.constanta.insse.ro> (accesat 28.08.2011).
- [17] Anuarul statistic al județului Constanța, Institutul Național de Statistică, 2010. <http://www.constanta.insse.ro> (accesat 28.08.2011).
- [18] Anuarul statistic al județului Constanța, Institutul Național de Statistică, 2011-2012. <http://www.constanta.insse.ro> (accesat 14.05.2013).
- [19] Buletinul Statistic de Prețuri, INS, nr.5, 2013. http://www.insse.ro/cms/rw/pages/buletineluna_re.ro.do (accesat 12.04.2013).
- [20] Burlacu N. Sporirea eficacității gestiunii anticriză. In: Buletinul Științific al Universității de Stat „Bogdan Petriceicu Hașdeu” din Cahul, Științe Economice, nr.1(3), 2010, p.51-59.
- [21] Stratan A., Anastase I. Factorii emergenți inovațiilor în contextul unui ritm accelerat al globalizării. In: Economie și Sociologie, nr.1, 2011, p.26-31.
- [22] Șavga L., Șavga G., Surugiu T. Visions Concerning the Modernization of Consumer Co-Operation and the Increase of its Impact upon the Socio-Economic Development of the Republic of Moldova. In: Review of International Comparative Management, 2012, vol. 13, issue 3, p. 394-410.

ANEXE

Tabelul 1. Numărul de întreprinderi, numărul de salariați, valoarea adăugată brută (la 1.01.2012)

Indicatorul	IMM			Întreprinderi mari			Total		
	România	UE-27	RM	România	UE-27	RM	România	UE-27	RM
Numărul de firme	437042	20796192	47337	1588	43034	1204	438630	20839226	48541
Pondere în total întreprinderi	99,6%	99,8%	97,5%	0,3%	0,2%	2,5%	100%	100%	100%
Numărul de angajați	2452992	87460792	294184	1269302	43257098	216007	3722294	130717890	510191
Pondere în forța de muncă totală	65,9	66,9%	57,7%	34,1%	33,1%	42,3%	100%	100%	100%
Valoarea adăugată brută (mil. euro)	24406,3	3492979	-	24169,7	2485457	-	48576,0	5978436	-
Pondere în total VAB din economie	50,24%	58,4%	-	49,76%	41,60%	-	100%	100%	-

Sursa: elaborat de autor în baza datelor de bilanț întreprinderi la 1.01.2012, ONRC; Statistici INS (România), Comisia Europeană și BNS (RM).

Tabelul 2. Specializarea IMM-urilor din România, Uniunea Europeană, Republica Moldova la 01.01.2012

Sectorul de activitate	România		UE-27		Republica Moldova	
	Număr firme	Procent sector	Număr firme	Procent sector	Număr firme	Procent sector
Agricultură și Industrie	61186	14%	2211994	10,6%	7651	16,1%
Construcții	43704	10%	3020478	14,5%	2605	5,5%
Comerț	161706	37%	6371846	30,6%	19386	41,0%
Servicii	170446	39%	9191874	44,2%	17695	37,4%

Sursa: elaborat de autor în baza datelor de bilanț întreprinderi la 1.01.2012, ONRC; Statistici INS (România), Comisia Europeană și BNS (RM).

Tabelul 3. Numărul de angajați în IMM-uri, pe sectoare de activitate (la 01.01.2012)

Sectorul	România		Republica Moldova	
	Numărul de angajați	Pondere sector	Numărul de angajați	Pondere sector
Agricultură	82356	3,2%	38476	13,1%
Industrie	674926	26,6%	48886	16,6%
Construcții	307253	12,1%	21774	7,4%
Comerț	704878	27,8%	77356	26,3%
Servicii	765935	30,2%	107692	36,6%
Total	2535348	100%	294184	100%

Sursa: elaborat de autor în baza datelor de bilanț întreprinderi, ONRC; Statistici INS (România) și BNS (RM).

Tabelul 4. Cifra de afaceri din IMM-uri pe clase de mărime și sectoare de activitate, 2011 (milioane RON, MDL)
1 RON = 3,82 MDL

Sectorul	IMM		Micro		Mici		Mijlocii	
	România (RON)	Republica Moldova (MDL)	România (RON)	Republica Moldova (MDL)	România (RON)	Republica Moldova (MDL)	România (RON)	Republica Moldova (MDL)
Agricultură	16950,6	5644,1	5994,4	411,7	6837,2	2738,4	4118,9	2494,0
Industrie	113750,9	9687,4	170778,7	899,8	33514,6	4404,2	63158,5	4383,4
Construcții	54635,8	5555,2	18201,5	598,2	17012,4	2918,7	19421,8	2038,3
Comerț	265396,3	35319,2	89223,9	5227,0	89069,8	19784,7	87102,6	10307,5
Servicii	103820,4	15681,7	41902,9	2591,6	34631,2	8179,5	27286,3	4910,6
Total	554553,9	71887,6	172400,6	9728,3	181065,2	38025,5	201088,0	24133,8

Sursa: elaborat de autor în baza Statistici INS, ONRC, BNS 2012

Tabelul 5. Dimensiunile întreprinderilor după numărul salariaților, 2008-2011, jud. Constanța

Persoane Indicatori economici	0-9	10-49	50-249	250 și peste
	Cifra de afaceri (în %)	19,5	23,3	18,8
Investiții brute (în %)	23,0	14,5	23,8	38,5

Sursa: Anuarul Statistic al județului Constanța, 2012

Tabelul 6. Nivelul de performanță al întreprinderilor în profilul activităților, 2008-2011

N curent (j)	Performanța după i=1	Performanța după i=2	Performanța după i=3	Performanța după i=4	Performanța după i=5	Performanța în ansamblu
1.	6	6	6	2	2	6
2.	5	2	2	5	7	2
3.	7	7	7	6	6	7
4.	11	5	3	7	5	5
5.	2	8	4	3	8	8
6.	8	12	1	8	1	11
7.	12	11	8	1	3	3
8.	10	4	11	10	11	4
9.	16	3	12	11	4	12
10.	9	9	9	4	10	1
11.	14	16	10	12	9	10
12.	15	1	15	9	14	9
13.	4	10	16	14	12	16
14.	13	14	14	15	15	14
15.	3	15	5	16	16	15
16.	1	13	13	13	13	13

Sursa: elaborat de autor